

KORPUS NIMA VA U NIMA MAQSADDA KERAK?

Dr. Ulug'bek Nurmuxamedov (PhD)

Shimoliy Sharqiy Illinois Universiteti

Chikago, Illinois (AQSh)

Annotatsiya. So'nggi 30 yil mobaynida “korpus tilshunosligi” fani nihoyatda tez suratda rivojlandi va turli jabhalarga o'z ta'sirini o'tkazdi (masalan, ona tili va xorijiy tillarni o'qitish, texnologiya, lug'atshunoslik). Ushbu prezentatsiyada, korpus tilshunosligi sohasining nazariy va amaliy ahamiyati haqida so'z boradi va bir qancha ingliz tilidagi korpuslardan misollar keltiriladi.

Kalit so'zlar: *korpus, statistik usul, tizim.*

Taklif tavsifi:

Korpus – bu “muayyan tilda matnlar to'plamiga asoslangan elektron shakldagi axborot-ma'lumot tizimidir” (Qarshiyev, Karimov & Tursunov, 2021). *Korpus tilshunosligi* esa bu til hodisalarini, ya'ni yozma yoki og'zaki ma'lumotlarni statistika usullari orqali tahlil qilishga imkon beradigan sohadir. So'nggi 30 yil mobaynida korpus tilshunosligi fani quyidagi jabhalarga o'z ta'sirini o'tkazishga ulgurdi:

- lug'atshunoslik;
- IT texnologiyasi;
- ona tilini o'qitish va o'rganish;
- xorijiy tillarni o'qitish va o'rganish;
- sog'liqni saqlash mutaxassislarini tayyorlash;

Hozirgi kunda ingliz tili bo'yicha tadqiqot olib boradigan izlanuvchilar quyidagi korpuslardan keng miqiyosida foydalanadilar. Masalan, akademik yozuvni o'rganish uchun *Michigan Corpus of Upper-Level Student Papers* <https://elicorpora.info/> Yoki akademik nutq (universitet hayoti yoki konferensiyalar) fanini o'rganish uchun esa *Michigan Corpus of Academic Spoken English*dan ko'p foydalaniladi:

<https://quod.lib.umich.edu/cgi/c/corpus/corpus?c=micase;page=simple>

Prezentatsiya mobaynida shu va boshqa ko'plab korpuslar haqida ma'lumot beriladi. Prezentatsiya so'ngida esa ingliz tili korpus tadqiqotlaridan o'rganilishi kerak bo'lgan mavzu va tushunchalar bo'yicha amaliy tavsiyalar beriladi.